

Bestemmelsen i § 847, stk. 2, der finder anvendelse ved behandlingen af øvrige sagstyper, angiver ikke en tilsvarende formodning. Her er der alene tale om, at *domsforhandlingen fremmes* i tiltaltes fravær med bevisførelse osv.

Begge disse principper kan hver for sig eller i kombination benyttes ved indførelse af en ny ordning.

Den største grad af effektivisering vil kunne opnås ved benyttelse af princippet fra bødepolitiasager, således at udeblivelse generelt anses som vedgåelse.

Selv om en udeblivelse vil kunne anses som en erkendelse, må det ikke desto mindre forventes, at en række forhold vil gøre, at domstolene formentlig ikke særlig hyppigt vil anvende en sådan adgang i sager, der i dag søges fremmet som tilståelsessager efter retsplejelovens § 925. Det vil være tilfældet for sager, hvor oplysninger om tiltaltes personlige forhold meget ofte spiller en afgørende rolle for strafudmålingen, og hvor der ofte vil være uklarheder i selve sagens faktum, som retten vil være utilbøjelig til at anse for afgjort i og med tiltaltes udeblivelse, f.eks. også af hensyn til medgerningsmænd. Det samme vil gælde en del sager, der behandles efter kapitel 81 (om politiasager), og hvor der påstås frihedsstraf.

Endvidere er det efter Justitsministeriets opfattelse retssikkerhedsmæssigt overvejende betænkeligt at betragte den omstændighed, at en tiltalt ikke møder op til et retsmøde som ensbetydende med en erkendelse, der skal kunne danne grundlag for idømmelse af frihedsstraf.

De retssikkerhedsmæssige betænkeligheder kunne i et vist omfang imødegåes ved fastsættelse af lempelige regler om domfældtes adgang til anke eller genoptagelse, men herved elimineres den mulighed for effektivisering og ressourcebesparelse, som en udvidet adgang til udeblivelsesdomme kunne medføre. Efter de gældende regler kan en udeblivelsesdom i en politiasag ikke ankes, men kan genoptages, såfremt domfældte kan godtgøre, at han havde lovligt forfald og var forhindret i at give underretning herom, eller såfremt stævningen ikke var kommet til hans kundskab, jf. § 962, stk. 2, sammenholdt med § 987, stk. 1. Såfremt domfældelse derimod er sket i tilfælde, hvor fremgangsmåden efter § 847, stk. 2, har været anvendt, er der sædvanlig adgang til anke, mens der normalt ikke vil være mulighed for genoptagelse, jf. § 962, stk. 1, og § 978.

I civile sager er der efter retsplejelovens § 367 en ubegrænset adgang til genoptagelse inden for 4 uger efter dommens afsigelse. Den eksisterende forskel mellem civile og kriminelle sager kan begrundes i bødestraffenes relativt ringe økonomiske betydning. Såfremt der indføres en adgang til at anse tiltaltes

udeblivelse som en erkendelse og på det grundlag idømme frihedsstraf ved udeblivelsesdom, taler meget for, at adgangen til genoptagelse ikke bør være ringere end den, der gælder for civile sager.

Såfremt der bliver tale om anke eller genoptagelse i et større antal tilfælde, vil dette som nævnt formentlig i vidt omfang opveje fordelene ved indførelse af regler om udeblivelsesdom. Det gælder i hvert fald for så vidt angår sager efter retsplejelovens § 847, idet byretterne ved genoptagelse vil blive belastet med gentagelse af hele domsforhandlingen med bevisførelse osv., eller landsretterne vil blive belastet med et øget antal ankesager.

Justitsministeriet har på denne baggrund ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foreslå reglerne i retsplejelovens § 934, stk. 1, om udeblivelsesdomme i bødepolitiasager overført til andre sagstyper.

I stedet foreslås en ændring af bestemmelsen i retsplejelovens § 847, stk. 2, nr. 3. Efter den gældende formulering kan domsforhandlingen som nævnt fremmes i tiltaltes fravær, når der ikke er spørgsmål om højere straf end fængsel i 6 måneder, og tiltalte har samtykket i sagens fremme. I begrebet »sagens fremme« ligger, at der foretages bevisførelse, herunder afhøring af vidner og syns- og skønsmænd, og at anklageren og forsvareren har lejlighed til at udtale sig om sagen (procedere), hvorefter retten kan afsige (udeblivelses)dom. Skønner dommeren under domsforhandlingen, at tiltaltes tilstedeværelse er påkrævet eller ønskelig, f.eks. på grund af nye væsentlige oplysninger, kan dommeren beslutte at standse domsforhandlingen og udsætte sagen med henblik på ny tilsigelse af tiltalte.

Det nugældende krav om tiltaltes samtykke til sagens fremme betyder imidlertid, at bestemmelsen kun har ringe betydning i praksis og dermed ikke afhjælper de mange tilfælde, hvor tiltalte trods gyldig tilsigelse udebliver uden oplyst lovligt forfald.

Da der efter denne bestemmelse ikke er tale om uden videre at anse tiltaltes udeblivelse som en skylderkendelse, knytter der sig efter Justitsministeriets opfattelse ikke samme retssikkerhedsmæssige betænkeligheder til denne ordning som til en »ren« udeblivelsesdom, heller ikke, selv om kravet om tiltaltes samtykke udgår af bestemmelsen.

Justitsministeriet foreslår på denne baggrund bestemmelsen i retsplejelovens § 847, stk. 2, nr. 3, ændret, således at kravet om tiltaltes samtykke afløses af et krav om, at sagen alene kan fremmes, såfremt der er sket forkyndelse for den pågældende personlig. Et krav om forkyndelse for den tiltalte personlig er en undtagelse fra retsplejelovens almindelige forkyndelsesregler, hvorefter forkyndelse kan ske for medlemmer af husstanden, udlejer, arbejdsgiver m.fl.